

BYKRAFT 2027

ÅRSRAPPORT 2017-2019

BAKGRUNN

OM BYKRAFT

Gjennom ByKraft 2027 jobber iSarpsborg, Sarpsborg næringsforening (SNF) og kommunen med å skape et attraktivt bysentrum. Gjennom samarbeid skal det skapes en levende og mer spennende by, slik at Sarpsborg blir Norges mest attraktive by innen 2027!

BAKGRUNN OG HISTORIKK

Det ble inn mot 1000-års jubileet i 2016 jobbet mye med tiltak i sentrum som bidro positivt til byutviklingen i Sarpsborg. Etter 1000-års jubileet var det behov for et nytt konkret mål å strekke seg etter. Bykraftsamarbeidet ble opprettet i 2017, og det ble satt et mål om å bli kåret til Norges mest attraktive by innen 2027 - 10 år frem i tid.

I løpet av 2017 og deler av 2018 ble det etablert et samarbeid og en struktur for hvordan Bykraftgruppen skulle jobbe sammen. Arbeidsform og innhold ble formet, og det ble jobbet med å finne både kortsiktige og langsiktige prosjekter som skulle bidra til en mer attraktiv by. Bykraft ble organisert som et privat-offentlig samarbeid med partnerskap

og styringsgruppe bestående av Sarpsborg kommune, Sarpsborg næringsforening og iSarpsborg.

I 2018 ble det formet flere enkeltprosjekter i en tiltaksoversikt. Tiltaksoversikten viser både kortsiktige og langsiktige prosjekter, aktiviteter og utredninger som det ble jobbet med gjennom Bykraftsamarbeidet. I 2019, etter ny sentrumsplan med tydelige plangrep for sentrum ble vedtatt, ble prosjektene samlet til noen fokusområder. I denne rapporten redegjøres det for aktivitetene i Bykraft fra 2017-2019.

DELTAGERE PÅ BYKRAFTMØTENE 2017-2019:

- Sindre Martinsen-Evje (Sarpsborg kommune, ordfører og leder)
- Unni Skaar (Sarpsborg kommune)
- Sigmund Vister (Sarpsborg kommune)
- Hasse Ekman (Sarpsborg kommune)
- Thomas Engh (Sarpsborg kommune)
- Lars Noreng (frem til 2018, Sarpsborg kommune)
- Maren Lunde (fra 2018, Sarpsborg kommune)
- Øystein Paulsen (fra 2019, Sarpsborg kommune)
- Tor-Egil Brusevold (fra 2019, Sarpsborg kommune)
- Hans Petter Vestby (Sarpsborg næringsforening)
- Morgan Pettersen (Sarpsborg næringsforening)
- Thor Anders Hansen (iSarpsborg)
- Marit Bjørnland (frem til 2018, iSarpsborg))
- Regine Hansen (frem til 2018, iSarpsborg)
- Bente Jæger (fra 2018, iSarpsborg)

I tillegg deltok ansvarlige for prosjekter etter behov.

SAMARBEID OG ARBEIDSMETODIKK

SAMARBEID

Partnerskapet Bykraft ble etablert etter prinsippene for BID (Business Improvement District), men i motsetning BID er ByKraft et offentlig/privat frivillig samarbeidsfelleskap. Partene samarbeider på frivillig basis om planlegging og gjennomføring av ulike byutviklingsprosjekter som ikke styres gjennom sentrumsplanens bestemmelser eller reguleres gjennom Plan- og bygningsloven. Partene har ulike roller og ansvar som utfyller hverandre, og representerer ulike bransjer.

Partnerskapet ledes av ordføreren i Sarpsborg kommune, og møtes ca. fire ganger i året. Partene representerer ulike interesser, og har ulike roller og ansvar. Nedenfor redegjøres det kortfattet for partnernes viktigste roller i ByKraft.

Sarpsborg
kommune

iSarpsborg

Sarpsborg kommune

Kommunens hovedrolle i partnerskapet er knyttet til utvikling av offentlige byrom som gater, torg, plasser og parker. Kommunen har i tillegg et overordnet ansvar for bruk av midlertidighet for å teste ut nye idéer og konsepter i sentrum.

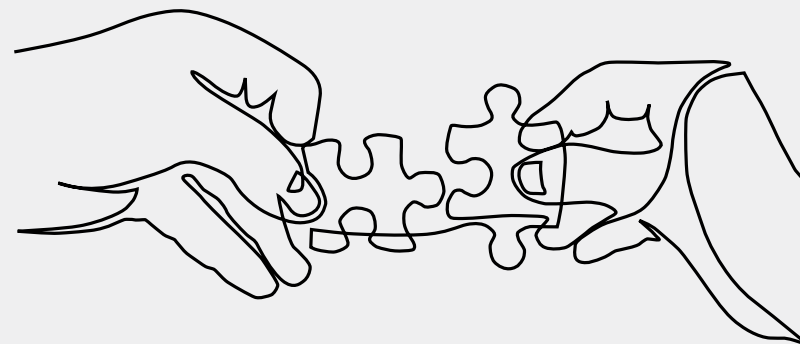
iSarpsborg

iSarpsborg jobber med og representerer hovedsakelig gårdeiere og drivere i den indre sentrumskerne. Hovedfokus er prosjekter og aktiviteter knyttet til 1.etg. og bruk av gateplan og torg. Stikkord her er programmering av servicetilbud, bidra til levende lokaler, og sikre aktive fasader og byrom i tråd med vedtatt sentrumsplan.

iSarpsborg opererer i tillegg som sentrumsdrivernes markedsapparat, har hovedansvar for å gjennomføring av arrangementer og aktiviteter i sentrum, samt markedsføringsansvar.

Sarpsborg Næringsforening

Sarpsborg Næringsforening har et overordnet ansvar for å engasjere og koordinere private eiendomsutviklere i byutviklingsarbeidet.

SAMARBEID OG ARBEIDSMETODIKK

ARBEIDSMETODIKK

3-TRINNS MODELL

Det ble utarbeidet en arbeidsmetodikk, slik at man i hvert prosjekt brukte samme 3-trinns modell for å sikre helhetlig utvikling:

GEHLS-PRINSIPPER

Gehls-prinsipper ble også aktivt tatt i bruk i dialog om prosjekter i sentrum. Det er seks prinsipper som skal øke attraktiviteten i byen:

- 1. Se gaten som byrom**
Prioritering av gående og syklende skaper et mer sosialt byrom. Man bør invitere til opphold, og skape et attraktivt miljø for de som beveger seg på gateplan.
- 2. Tilfør herlighetsverdier**
Tilfør verdier som skaper attraktivitet som f.eks. grønne elementer.
- 3. Demokratisk ankomst til sentrum**
Myke trafikanter bør føle seg velkommen i sentrum og prioriteres i bybildet og ved ankomst til sentrum.
- 4. Sett hverdagslivet i sentrum**
Aktive fasader bør benyttes i 1. etg., også for kontorer og bosteder. Plasser hverdagsaktiviteter i sentrum; sport, møteplasser og andre fritidsaktiviteter.
- 5. Kulturby**
Skap en kulturby, ikke bare kulturhus. Dette vil si at kultur bør trekkes ut i gatene, og det bør arrangeres aktiviteter hele året.
- 6. Sentrum for alle med alle**
Et sentrum som er universelt og inkluderer alle gruppe mennesker.

2018 - TILTAKSOVERSIKT

AKTIVITETER

ARRANGEMENTER

iSarpsborg og kommunen avholdt flere arrangementer i 2018 som skulle bidra til økt aktivitet og byliv gjennom hele året.

Følgende arrangemeter ble bl.a. avholdt:

- Kulåssprinten
- Glade dager mai
- Tour of Norway
- Festuka
- Olavsfestivalen
- Olsok feiring
- Sarpsborgmarken

- Gran fondo don pedro
- Ladies tour of Norway
- Bilens dag
- Sarpsborgfestivalen
- Kulåsløpet
- HalloVenn
- Julegateåpning og julemarked
- Nyttårsfest på torget
- Kunde- og minglekvelder (i april og september)

SARPSBORGKONTORET

I april 2018 åpnet kommunen Sarpsborgkontoret; et byplankontor hvor innbyggere uformelt og uhøytidelige kunne gi innspill og stille spørsmål til sentrumsutviklingen.

2018 - TILTAKSOVERSIKT

FLYT-KONFERANSE

Sarpsborg næringsforening arrangerte den årlige FLYT-konferansen i september. Tema var byutvikling og Bykraftsamarbeidet ble presentert. Det ble holdt presentasjoner om blant annet attraktive byer, Bykraft 2027, iSarpsborg og prosjekter i sentrum.

LANGTIDSPARKERING

Kommunen, avdeling teknisk, opparbeidet langtidsparkering i Sarpsborg øst (Borregaardsbakken) og Torsbekkdalen (Sirkustomta). Det ble også montert ladestasjoner for elbiler. Arbeidene ble ferdigstilt i 2018.

BEDRE RENHOLD I SENTRUM

Kommunen, avdeling teknisk, jobbet i 2018 med bedre renhold av gatene i sentrum for å gjøre de mer attraktive å oppholde seg i.

SYKKELTILTAK I SENTRUM

Sysselplanen for Sarpsborg kommune ble fulgt opp med sykkeltiltak i sentrum som sykkelfelt, sykkelparkering, og lignende.

PLANER OG UTREDNINGER

UTVIKLING AV SENTRUMSGATER

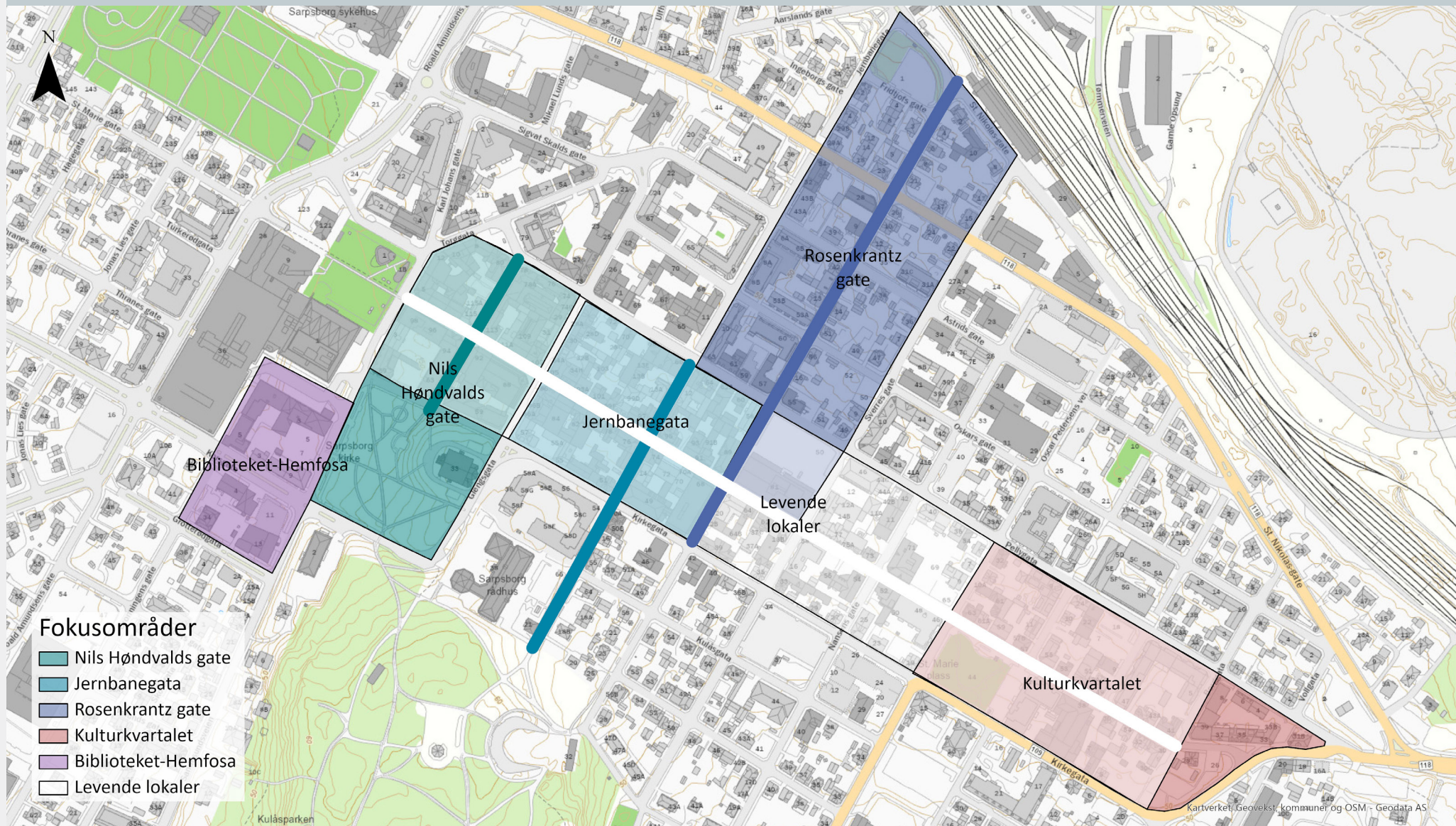
Arbeidet med å se på hvilke sentrumsgater som burde utvikles og oppgraderes ble igangsatt i 2018. Det ble sett spesielt på Pellygata med sidegater.

Våren 2018 var saken oppe i Bystyret og det ble vedtatt at det skulle igangsettes et arbeid med å vurdere følgende:

- Hva som er hensiktsmessig funksjon og bruk av Pellygata og tilstøtende gater, som ivaretar nødvendig fleksibilitet i trafikkflyten.
- Hvordan smart-teknologi kan benyttes for å bedre transportløsningene i sentrum.
- Hva som er hensiktsmessige investeringer i Pellygata og de øvrige gatene.

FOKUSOMRÅDER I 2019

I 2019, etter ny sentrumsplan med tydelige plangrep for byutviklingen ble vedtatt, ble prosjektene i Bykraft samlet til noen fokusområder. Kartet nedenfor viser disse fokusområdene.

2019 - TILTAKSOVERSIKT

AKTIVITETER

ARRANGEMENTER

i Sarpsborg og kommunen avholdt flere arrangementer i 2019 som skulle bidra til økt aktivitet og byliv gjennom hele året.

Følgende arrangementer ble bl.a. avholdt:

- Felles Salgstart sentrum
- Reiselivsmesse i Oslo
- Sentrumslørdag
- Sarpsborg Gallaen
- Turist i egen by
- Glade mai dager
- Olavsdagene
- Festuke og Glengsfestival
- Sangen om St. Marie
- VM i orientering
- Sarpsborgmarken
- Jazzfestival
- Ladies tour of Norway
- Bilens dag
- Sarpsborgfestivalen
- Kulåsløpet
- HalloVenn
- Litteraturuka
- Julegateåpning og julemarked
- Lucia
- Kunde- og minglekveler

MØTE MED GÅRDEIERE

Bykraft avholdt møte med gårdeierne i gågata for avtaler om drift og vedlikehold av gågata.

LANSERING AV NÆRINGSBYEN SARPSBORG

Nettsiden Næringsbyen Sarpsborg ble lansert i 2019 i regi av Sarpsborg næringsforening. Nettsiden skal markedsføre Sarpsborg som næringsdestinasjon.

2019 - TILTAKSOVERSIKT

LEVENDE LOKALER

iSarpsborg startet i 2019 opp prosjektet "Levende lokaler". Dette er et prosjekt som skal bidra til å styrke Sarpsborg sentrum sin attraksjonskraft for å tiltrekke seg mennesker, arbeidskraft og næringsvirksomhet.

Det ble jobbet med å fylle ledige lokaler med aktiviteter som tiltrekker seg kunder, gjester og publikum. iSarpsborg jobbet med å oppsøke potensielle nye leietagere og koble disse på gårdeiere i sentrum med ledige lokaler. Det ble jobbet spesielt med gågata med sidegater. Det ble gjennomført nettverksmøte med gårdeierne, og 11 ledige lokaler ble stilt til disposisjon fra gårdeiere i sentrum. Det ble brukt midlertidighet og kreativ byutvikling som virkemiddel.

BEDRE SKILTING AV PARKERINGSPLASSER

Kommunen, avdeling teknisk, jobbet i 2019 med å rydde opp i og oppdatere skilting til parkeringsplasser i sentrum.

PARKERING

Det ble innført boligsoneparkering i Kulås vest og ekspressparkering i sentrum.

SYKKELTILTAK I SENTRUM

Sykkelplanen for Sarpsborg kommune ble fulgt opp med sykkeltiltak i sentrum som sykkelfelt, sykkelparkering, og lignende.

GÅGATA

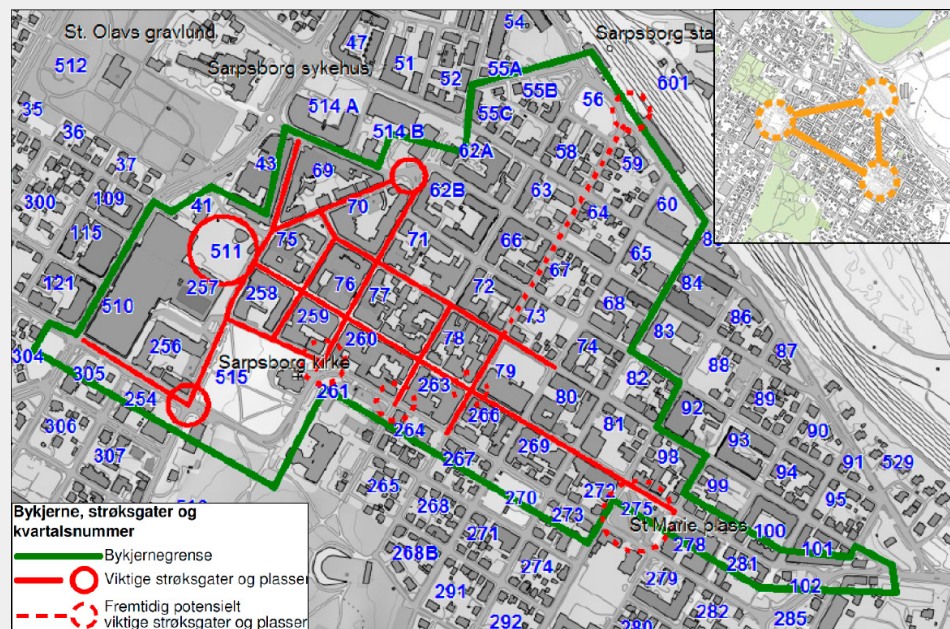
Det kom henvendelser fra utelivsbransjen med ønske om å endre reglene for inngjering av uteservering. Dette ble sett på i sammenheng med utarbeidelse av ny sentrumsplan, og nye bestemmelser og retningslinjer for dette ble innarbeidet i sentrumsplanen.

Tidligere krav til mobile trossegerder ble endret til flyttbare gjerder. Det ble i ny sentrumsplan også stilt en del krav til estetsisk utforming av uteområdene.

2019 - TILTAKSOVERSIKT

PLANER OG UTREDNINGER

NY SENTRUMSPLAN

Kommunen utarbeidet en ny sentrumsplan, vedtatt juni 2019, som er et styringsverktøy med tydelige plangrep og føringer for hvordan utviklingen i sentrum skal foregå. Byutviklingen skal bygge videre på dette og de syv overordnede plangrepene:

1. Kompakt by med gangavstand til dagligdagse gjøremål
2. "Sentrumstriangelet" som tyngdepunkt for handel, næring og kultur, med nytt, fremtidsrettet stasjonsområde som motor
3. Moderne by på historisk identitet

4. Tilrettelegge for urban bebyggelse
5. Tilrettelegge for fleksibel kvartalsutbygging
6. Styrke offentlige byrom
7. Styrke byens attraktivitet ved å sette miljøvennlig transport i fokus

UTVIKLING AV SENTRUMSGATER

Det ble igangsatt planer for følgende sentrumsgater:

- *Nils Hønsvaldsgate*: oppgradere til gågate i forlengelse av St. Maries gate, for å skape et godt gatemiljø hvor myke trafikanter blir prioritert fremfor bilen. Det ble gjennomført to dialogmøter med gårdeiere i kvartalene ved Nils Hønsvalds gate for samarbeid om utvikling. Det ble anbefalt at det i påvente av langsiktig prosjekt bør brukes midlertidighet for å teste ulike funksjoner. Videre skal det utvikles en detaljplan for utforming av gateløpet.
- *Pellygata*; oppgradere gaten for å bedre forholdene for myke trafikanter.
- *Jernbanegata*; oppgradere gaten for å skape et godt gatemiljø hvor myke trafikanter blir prioritert fremfor bilen. Det ble gjennomført et dialogmøte med gårdeierne i kvartalene ved Jernbanegata for samarbeid om utvikling. Det ble anbefalt å bruke studentoppgave som innspill til prosessen, og det ble planlagt gjennomføring av workshop for ideer til utvikling.

Planene jobbes videre med i neste periode.

2019 - TILTAKSOVERSIKT

OMRÅDEREGULERING VED NY JERNBANESTASJON

Det ble igangsatt planer om en områdereguleringplan ved ny jernbanestasjon for å koble det nye jernbanetorget i planene til InterCity-prosjektet med kvartalene rundt. Planene jobbes videre med i neste periode.

ROSENKRANTZ GATE

Det ble igangsatt planer for å utvikle Rosenkrantz gate til ny hovedadkomstgate til stasjonen. Rosenkrantz gate er et strategisk viktig område i ny sentrumsplan. Private initiativ for utvikling av enkelte kvartaler var allerede i gang. Det ble i 2019 satt igang et parallelloppdrag med mulighetsstudier for utvikling av Rosenkrantz gate. Planene jobbes videre med i neste periode.

NYTT MOBILITETSHUS

Det ble igangsatt et utredningsarbeid for å se på muligheten for nytt mobilitetshus i sentrum. Arbeidet ble lyst ut etter vedtak av ny sentrumsplan. Planen stoppet opp da næringslivet ikke responderte positivt på tilbudet.

NYTT BIBLIOTEK

Det ble startet et utredningsarbeid for nytt bibliotek i sentrum. Det var behov for både restaurering, vedlikehold og utvidelse av dagens bibliotek. Nytt bibliotek vil bli et samfunnshus for alle byens innbyggere, og en viktig møteplass i sentrum. Planene jobbes videre med i neste periode.

BIBLIOTEKET-HEMFOSA

Det ble inngått et samarbeid med Hemfosa i kvartal 256 for å få til en helhetlig utvikling sammen med kvartal 254 (biblioteket). Planene jobbes videre med i neste periode.

NY AMBULANSESTASJON HELSEHUSET

Det ble startet et arbeid med å utrede bygging av ny ambulansestasjon sammen med Sykehuset Østfold. Det ble igangsatt planarbeid i 2019 hvor Sarpsborg kommune var tiltakshaver.

SALG AV SØSTERBOLIGENE

Det ble sett på muligheten for å legge ut Søsterboligen til salg for at arealet kunne utvikle seg i tråd med sentrumsplanen (sentrale bo- og arbeidsplasser). Planene om salg av Søsterboligen ble satt på vent til mindre endring av sentrumsplanen; arealet som utgjør en del av St. Olavs gravlund skal ikke bebygges. Arealformålet her må derfor endres før salg.

2019 - TILTAKSOVERSIKT

TORGET

Det ble igangsatt planer for hvordan Torget kunne videreutvikles for økt bruk og byliv gjennom hele dagen.

OPPGRADERING AV SARPSBORG SCENE

Det ble igangsatt et prosjekt for å oppgradere Sarpsborg scene. Sarpsborg scene har lenge hatt behov for oppgradering, og oppgraderingen skal resultere i en fullverdig kulturscene.

KULTURKVARTALET

Det ble satt igang et forprosjekt for å kartlegge mulige ringvirkninger eller gevinster rundt oppgraderingen og satningen på Sarpsborg Scene. Forprosjektet skulle resultere i en ringvirkninganalyse og gi en anbefaling og prioritering på hvilke prosjekter/aktiviteter som bør iverksettes når. Forprosjektet med analysen ble ikke ferdigstilt i 2019, men jobbes videre med i neste periode.

SKULPTURSTI KULÅS

I forbindelse med 1000-års jubileet i 2016 ble det gjort store investeringer i Kulåsparken for å legge bedre til rette for rekreasjon, lek, festivaler, kultur og opplevelser.

Det er igangsatt arbeid med videreutvikling av Kulåsparken, og det er startet med å etablere en skulptursti som skal bestå av syv skulpturer totalt. Skulpturen Dronning Astrid ble utplassert i 2019.

UTVIKLING AV STADION-OMRÅDET

Det ble satt igang planer om å utvikle området rundt Sarpsborg stadion. Sarpsborg idrettsråd tok initiativ til utvikling av "Dumpa aktivitetspark".

Dumpa aktivitetspark skal være en møteplass og nærmiljøanlegg med aktiviteter for alle. Dette er et pågående prosjekt som det jobbes videre med i neste periode.

2019 - TILTAKSOVERSIKT

FLYTTING AV KOMMUNALE ARBEIDSPLASSE TIL SENTRUM

Det igangsatt et utredningsarbeid for å se på muligheten for å selge Tune administrasjonsbygg og flytte kommunale arbeidsplasser til sentrum.

Det er ønskelig med flere kommunale arbeidsplasser i sentrum, og det ble blant annet utført en uavhengig lønnsomhetsvurdering.

Vurderingen konkluderte med at det ikke var lønnsomt å selge Tune administrasjonsbygg.

ANALYSER

I 2019 ble det blant annet igangsatt:

- Kontinuerlig telling av besøkende i gågata
- Måling og analyse av boligbygging og bosetting i sentrum (for å følge opp mål i sentrumsplanen om 40% befolkningsvekst innenfor sentrumsplanområdet)
- Det ble sett på muligheter for måling og analyse av antall arbeidsplasser i sentrum. Dette kom ikke på plass i 2019 da man ikke fant egnet verktøy.

KOSTNADER 2017-2019

Nedenfor vises kostnader fra 2017 til 2019 som har påløpt for prosjekter og aktiviteter beskrevet i årsrapporten.

Prosjekter/aktiviteter	Kostnader (overslag)
Langtidsparkering med ladestasjoner for elbil	2 668 000
Bedre renhold i sentrum (feiebil)	200 000
Sykkeltiltak (sykkelfelt, sykkelparkering, o.l.)	985 000
Levende lokaler	225 000
Rosenkrantz gate	3 494 000
Nytt mobilitetshus/parkeringshus	728 000
Nytt bibliotek	1 528 000
Ny ambulansestasjon helsehuset	1 629 000
Oppgradering av Sarpsborg Scene	117 629 000
Boligsoneparkering	257 000
Skulptursti Kulås	880 000
Sum	130 223 000